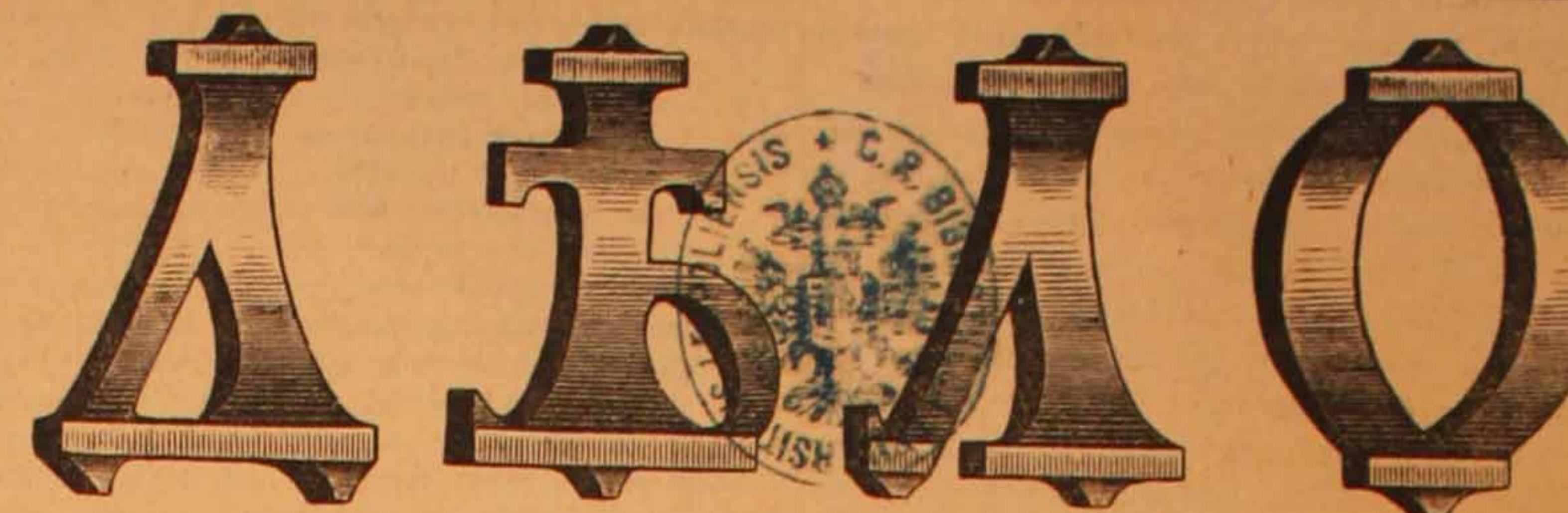

Виходить ще Альбомъ ще Вторника, Четверга и Суботы (кромъ рускихъ слатъ) о 4-й год. попол. Длитель додатокъ „Бібліотеки найзнатамъ повѣстей“ виходить по 2 печат. арку въ кожного 15-го и последнаго для кожного місяця. Редакція, адміністрація и експедиція подъ Ч. 44 улица Галицка. Всѣ знати, посыпки и реклами видають перевозката подъ адресомъ: редакція и адміністрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка. Рукописи не видаються толькъ на попереднє виставленіе. Поодинокое число стоить 12 кр. а. в. Оголошення приймаються по цѣнѣ 6 кр. а. в. бѣдь одновсія початковихъ строкахъ. Редакція не опечатана вѣдь отъ порта. Предплату належить перевозката франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Адміністрація членісъ „Дѣла“ ул. Галицка Ч. 44.

Запросини до предплати на рѣкъ 1885.

Съ днемъ 1 (13) Січня 1885 розпочинає шестий рѣкъ видавництва „Дѣла“. Условія предплати поданій повышше.

Предплату просимо отновити якъ найскоршче, понеже якъ „Дѣло“ такъ и „Бібліотеку найзнатамъ повѣстей“ печатаємо лише въ обмеженомъ числѣ, таъ що познѣше згодосившій могли бы початковыхъ чиселъ не дostaти.

Новій предплатники „Бібліотеки найзнатамъ повѣстей“ дostaнуть початокъ повѣсти: „Батько Горю“ (8 аркушівъ) даромъ.

Для догонастії П. Т. Предплатниківъ „Бібліотеки найзнатамъ повѣстей“ постарається Адміністрація „Дѣла“ о готовій окладинки (цѣлі въ полотно съ вытисками и съ видалочевими заголовкомъ на хрестѣ) для поодинокихъ повѣстей, котрій П. Т. Предплатники, почавши бѣдь повѣсти „Батько Горю“, за малою доплатою (25 кр. бѣдь одної повѣсти) будуть могли дostaвати, але бѣдь условіемъ, що найменше 100 предплатниківъ вголосують съ такими жаданьемъ. За вправленье книжки жадає тутешній переплетчикъ 15 кр. Если-бѣдь мінімальне число 100 не вголосилося, въ такому случаю присланій 25 кр. дочислюється до дальшої предплати. Доплату на окладинки до повѣсти „Батько Горю“ належить прислати найдаліше до конца с. р. с. в. до 1 (13) січня 1885, а до дальшихъ повѣстей все съ присылкою першої часті предплати.

Предплату слѣдує перевозката (найдогдѣшіе переказомъ почтовымъ) до: „Адміністрації Дѣла во Львовѣ“.

При письменномъ замовленію „Дѣла“ або „Бібліотеки“ просимо все точно подати адресу замовляючого, часті, до якого має членісъ носилати и часті сплати належної предплати.

Ровноожъ просимо всѣхъ Ви. нашихъ Предплатниківъ, у котрьихъ маємо ще залегости, щоби чимъ скорше ихъ надблали, бо съ концемъ року редакція мусить виробити всѣ свои рахунки.

Редакція и Адміністрація „Дѣла“
ул. Галицка Ч. 44.

Криза рôльництва.

У всѣхъ державахъ Европы, въ котрьихъ хлѣборобство становить головну галузь продукціи, чимъ нинѣ одинъ тревоги — криза рôльництва! Въ краяхъ, де цвите промисль и домашна торговля, криза тая не дася ще такъ болючо бѣти, якъ въ краяхъ, де промисль и торговля стоять на низькому степені розвою, якъ н. пр. и у насъ.

Въ 1883 роцѣ почали цѣни пшеницѣ по 15-лѣтній рѣвновазѣ въ Европѣ упадати, а въ 1884 роцѣ упали въ деякихъ сторонахъ, якъ н. пр. въ Австрії, о $\frac{1}{3}$ часть, а въ деякихъ, н. пр. въ Россії, майже о половину. На торгахъ запанувала стагнacія. Загрожений хлѣборобъ европейскъ зѣздиться на зборы, радять, роздумаюти надъ причинами кризи и видають средства заради лиху. Такій зборы хлѣборобовъ отбуваються въ Нѣмеччинѣ, въ Італії, въ Россії, въ Угорщинѣ, въ Чехахъ, Моравії и т. д., — анкета пановъ радила недавно и у Львовѣ надъ тымъ дѣломъ. Здавсь-бы у насъ зѣздъ хлѣборобовъ на велику сканду, не толькъ великихъ, але и дробныхъ властителівъ землї, — таъ що-жъ, галицке товариство господарське, котре бере ініціативу въ такихъ дѣлахъ, держится ма-бути погляду видалоченого недавно краковскими „Czas-omъ“, що, мовлявъ, криза рôльничича дѣлкіе у насъ толькъ властителівъ великихъ постѣлостей, а не властителівъ постѣлостей дробныхъ.

Причины пыншої кризи рôльництва суть рôжпородній. На зѣздахъ рôльничихъ подносяться съ патискомъ: обтяженіе землї податками, дорогій кредитъ, недбалостъ прави-тельствъ о помочь для продукції рôльничичної

черезъ меліорацію грунтівъ, регуляцію рѣкъ, отвѣтній школы рôльничихъ и т. п., дорогій тарифы перевозу збожжа на желѣзницяхъ и низьке ціло на заморске збожже и легка конкуренція збожева Америки та Всходніхъ Індій. Конкуренція заморского збожжа съ европейскимъ есть найбóльшимъ нинѣ виновникомъ кризи рôльництва.

Въ 1873 р. вибухъ въ Сполученыхъ Державахъ такій крахъ, якъ у Вѣдни. Кредитъ упавъ, фабрики позакрывають, народъ оставъ безъ гроша и роботы, запанувавъ голодъ. Правительство въ той критичній хвили звернуло увагу на незмѣримій стены на заходѣ, позбсталі по вымерлыхъ та вивандруювавшихъ Індіанахъ, почало его заселювати, продаючи австрійскій моргъ по 5 зр. на раты, и будуючи туди желѣзницѣ, котрій майже за дармо перевозили охочихъ колонистовъ. И почалася громадна еміграція на американській степи. Въ короткому часѣ показалося, що продукція збожжа взросла тамъ въ нечуваний способъ и що треба було знайти для него бóльшій бѣдь до Европы. Зъ початку американське збожже появилось на берегахъ Англіи и, дякуючи дешевости перевозу — бѣдь разу зробило конкуренцію збожжу европейскому. Трохи познѣше явилося оно въ Антверпені и вздовжъ Рену, а нинѣ залило всѣ ринки европейській и дойшло до того, що ціна пшеницї въ Европѣ потуєся поспѣхомъ въ Новомъ-Йорку. Якъ бустро взросла продукція пшеницї въ Америцѣ и єї вивозъ до Европы, посвѣдчать о тоймъ слѣдуючі цифри: Черезъ Атлантикъ и Тихій Океанъ вивезено американської пшеницї въ 1868 роцѣ $6\frac{2}{3}$ мільйонівъ квартеровъ, въ 1875 роцѣ $26\frac{1}{3}$ мільйонівъ, а въ 1879 роцѣ вже 42 мільйони квартеровъ. Кромѣ пшеницї зросла въ Америцѣ за 30 лѣтъ продукція кукурудзы о 196% а членію о 765% . Одного линь жита зросла продукція въ Америцѣ лиши о 40% и для того жито европейській держиться въ цѣнѣ.

Але не досить Европѣ конкуренція Америки. Послѣдніми часами прибуває ще одинъ конкурентъ — Всходній Індія. Черезъ викопанье Суецкого каналу Европа зблизилася до Індії бóльше якъ о половину — открылася дешева дорога для вивозу збожжа. И Індія Всходній займається нинѣ на торгахъ европейскихъ таке становище, якъ до недавна европейска Россія. Въ 1873 роцѣ Індія першій разъ прислали на ринки Европы 400.000 англійскихъ сотнаровъ а въ 1882 роцѣ вивезли вже близько 20 мільйонівъ сотнаровъ! И треба надвягти, що вивозъ буде ще збoльшатися въ мѣру того, якъ по Індіяхъ будуть проводитися желѣзій дороги, котрьихъ теперъ тамъ дуже мало. Такъ само не можна Европейцямъ покладати на то, що вивозъ зъ Америки швидко зменшиться, бо жителі тамъ збoльшатися. Колись оно буде, — але не швидко: нинѣ сонце збіде, роса може очи зовсімъ виїсти...

Такъ отже не диво, що хлѣборобы всѣхъ сторінъ Европы въ виду нинѣшньої кризи звертаються до правительства, щоби чимъ скорше предпринимали мѣры для охорони рôльничичої продукції передъ конкуренцією заморскою. Хлѣборобы, — народъ смирний, привыкшій до тяжкої своєї долї за довгій часъ пановання капіталу, котрій далеко бóльшу знаходить опіку у правительства, якъ рôльництво, — не виступають ще супротивъ правительства такъ твердо и рѣшучо, якъ того вимагає критична хвиля въ ихъ существованію — але недалекій вже часъ, коли масы хлѣборобовъ будуть мусіти виступити енергично. До того змагаються організації хлѣборобскихъ звязківъ, зѣзды и вѣча хлѣборобовъ. И въ Австрії такій організації, зборы и вѣча — не новина; Галичина наша однакожи и бѣдь тимъ взглядиомъ доси, на жаль, остава позаду другихъ краївъ австрійскихъ!

Въ справѣ асекурації Церквей
и будинківъ парохіальнихъ, розвивається що разъ бóльша ривалізація мѣжъ поодинокими товариствами асекураційними. До передпослѣднаго числа „Дѣла“ залучили мы въ додатку брошуроу „Славія“, въ котрой се ческе товариство обговорює и виясняє клирови свою оферту. Недавно появилася такожъ въ сторони Краковскаго товариства убезпечень брошуроу підъ титуломъ „W sprawie asekuracji cerkwi i budynków egeko-koalnych“, и мала бути симъ товариствомъ для розвіднення справи розслана въ кожный деканатъ. Теперъ довѣдываемся, що новѣйшими часами предложило ще одно, у насъ менше знане товариство, свою оферту, а именно „Riunione Adriatica di Sicurtà“ въ Тріесту. Якъ люде обвакомлені въ свѣтѣ финансової увѣрюють, має се бути товариство солидне, даюче сторонамъ повну безпечність; за симъ промовляє и фактъ, що многій дієцезії нѣмецкій и ческій бѣдь многихъ лѣтъ въ нѣмъ забезпечений.

Региструючи та змаганя товариствъ асекураційнихъ, уважаємо євентуальною ѿ ривалізацію для справи користною, бо если-бѣдь прішло конечно лучитися съ якимъ чужимъ товариствомъ, тогды зможе наша клирь вибрать таке товариство, котре дасть єму найбóльше користей и буде представляти найбóльшу певність.

Що до насъ, мыстоимо завсідь при той засадѣ, щоби сполучити всѣ наші церкви до взаимної власної асекурації. Таа асекурація ограничилась-бы въ разу лише на церкви, але съ часомъ, коли-бы дѣла добре ішли, могла-бы розтягнути поволи свою дѣяльність и на убезпечень людей. Такимъ способомъ оставались-бы та користи, котрій тягнути въ насъ чужий люд и чужий товариства, у насъ и приходили-бы намъ на пожитокъ. Съ гадкою, що власну асекурацію церквей можна-бы отворити и по 10 рокахъ спôлки съ чужими товариствомъ, коли фінансовий станъ буде у насъ може лѣпшій, — мы згодитися не можемо. Напередъ взаимна асекурація церквей не має нѣчого спôльного анѣ съ паденемъ такою рутиканальнимъ банку, анѣ съ недавнимъ захитаньемъ „Общого рôльничичо-кредитового Заведенія“; даліше гадаемо, що если-бѣдь наші громади съ своїми церквами увійшли разъ въ вношенні съ чужими товариствами, то и не такъ легко далось-бы товже по 10 рокахъ перевести, щобъ они та товариства покинули, а приступили до отворення свого власного. По нашій гадцѣ, такій матеріаль до основання власного товариства, якій теперъ лучася, не лучитися такъ скоро; если его не використамо, то вже Богъ знає, коли дочекаємося власної асекурації.

Въ конці додамо, що власна асекурація не єсть нинѣ нѣчимъ невычайнимъ. Якъ довѣдываемся, въ рускихъ дієцезіяхъ на Угорщинѣ мають церкви вже бѣдь довшихъ лѣтъ мѣжъ собою спôлку асекураційну. Если-жъ таї невеликі дієцезії выходять на таїмъ добре и користнійше, якъ при забезпеченні въ чужихъ товариствахъ, — то тымъ бóльше можемо мы доброго результату надвягти въ нашихъ нерівно бóльшихъ дієцезіяхъ, въ львівській и станиславівській, — хотій-бы навѣть о перемискій дієцезії на теперъ вже и не говорити.

„Руска Бесѣда“ въ Тернополі.

(Справоздання Видѣлу за рѣкъ 1884.)

Принявши веденіе дѣль „Р. Бесѣда“ уступаючій Видѣль вѣрою придергувався постановъ статутовъ и стремивъ по можности до осягнення цѣлі, яку собѣ „Бесѣда“ назначила, именно до сполучення якъ мѣсцевої такъ замісцевої рускої інтелігенції и до розбудження мѣжъ нею товариціого и духового житя. Кождый початокъ тру-дивъ, тожъ и сей першій Видѣль отрѣзвавъ при-бѹть и за плѣть кидають, щобъ толькъ мене при-важають, — мы уважаємо найбóльшій.

Предплати на „Дѣла“ для Америкі:		для Россії:	
на пѣмъ роцѣ	12 кр.	на пѣмъ роцѣ	12 руб.
на пѣмъ роцѣ	8 кр.	на пѣмъ роцѣ	6 руб.
на четврт роцѣ	8 кр.	на четврт роцѣ	8 руб.
въ дол. „Бібліотеки“:			8 руб.
на пѣмъ роцѣ	16 кр.	на пѣмъ роцѣ	16 руб.
на пѣмъ роцѣ	8 кр.	на пѣмъ роцѣ	8 руб.
на четврт роцѣ	4 кр.	на четврт роцѣ	4 руб.
въ самій початокъ:			4 руб.
на пѣмъ роцѣ	6 кр.	на пѣмъ роцѣ	6 руб.
для Зарубінія, заради Россії:			
на пѣмъ роцѣ	15 кр.		
на пѣмъ роцѣ	7-80 кр.		
на четврт роцѣ	8-75 кр.		
въ дол. „Бібліотеки“:			
на пѣмъ роцѣ	19 кр.	на пѣмъ роцѣ	6 кр.

Предплати на „Дѣла“ для Америкі:		для Россії:	
<tbl

для развеселения наших читателей подать объективный образ цели дискусии автентичными словами самых дискутантов.

Въ ч. 139 въ д. 18 (30) грудня подало „Слово“ зовѣмъ „благонамѣренную“ (якъ само опбѣла признало) допись отъ Коломыи о нашій журналистицѣ, котрои авторъ замѣтилъ съ концем року, что вѣсіи выдаваніи газеты оголошують запреты до передплаты на слѣдующій рокъ на такихъ самыхъ условіяхъ и съ незмѣненою програмою. „Точно то послѣднее обстоятельство принуждає его высказати свои замѣчанія со всю откровенностью и въ найлучшемъ намѣреніи.“ Замѣчанія тѣ даже простѣ и нечиленіи, всего одно и то слѣдующе: „Три политичини газеты у насъ, то тяжка подать для кармановъ тѣхъ патріотовъ, которые якъ и съ патріотизму такъ и съ любознаніемъ хотѣли бы поддерживать все свое“. За тымъ замѣчаніемъ зачинаются же „найлучшіи намѣреніи“ кореспондента, котрый переведеніи на слова гласятъ якъ: „О сколько бы мы еще понимали надобность „Дѣла“ для тѣхъ, у которыхъ потеряло милость „Слово“, которые не хотятъ бытіи клеймлены настоющими русскими патріотами, значить, по терминологіи поляковъ — „руссо- и московофилами“, а добиваются о почетнѣшее для нихъ названіе роскошныхъ russinów (чи жъ не комплекментъ и то зовѣмъ благонамѣренный?) — го не можемъ убѣдиться въ нуждѣ „Нового Пролома“. Если бо „Слово“ и „Новый Проломъ“ идентичны въ своемъ политичномъ направлении, если каждый читатель находитъ въ нихъ подношеніи тѣ же самыи вопросы и въ томъ самомъ душѣ и смыслѣ защищаемы, если въ принципѣ между ними совсѣмъ нѣякого различія: то чѣмъ же приходится каждому считати „Новый Проломъ“, якъ не излишнимъ конкурентомъ „Слова“? Выходя даже съ патріотичной точки зрења, мы понимали бы, если бы „Нов. Проломъ“ былъ конкурентомъ „Дѣла“, но не понимаемъ, якъ мы, среди одной партіи, можемъ еще раздробляти силы наши? На заключеніе „благонамѣренный“ кореспондентъ ради „Нов. Пролома“ зробити конкуренцію — „Батькѣвщинѣ“, т. е. писати для простого народа, народнымъ языкомъ, статіи тымъ, чимъ було давнѣши „Вѣче“.

Въ отповѣди на туко кореспонденцію „Новый Проломъ“ въ ч. 199 въ д. 19 (31) грудня въ статії „Si tacuisses“ разказує свою генезу и разказує отъ звѣстною въ емъ властивою правдою любностию и простотою. „Было то при конца 1880 года. Горизонтъ народной жизни галицкой Руси представлялъ весьма неотрадную и мрачную картину. Правительство оставило насъ на милость или немилость Поляковъ; въ народномъ таборѣ завладѣлъ демонъ раздоровъ и несогласія; секга украинофилы подъ предводительствомъ Барвинского начала грозно подносили голову, хватаясь политики фарисейства, перемѣнившіи именно письмо „Правду“ въ политичини органъ „Дѣло“ (gut gebrüllt Löwe!), между тѣмъ, когда редакція „Слова“, запознавши свою миссію и назначеніе и ставши инкорпорацію непотизма въ бездарности, теряла изъ дня въ день на вліяніи и авторитетѣ, пока не довела дѣло до того, что публика перестала считати его якъ центральный органъ галицкой Руси, и не находя въ немъ талантливыхъ и на высотѣ минуты стоящихъ воодушевляющихъ статей, начала громадно дезертировати изъ числа его поддисциплін, записуясь будь въ ряды читателей „Дѣла“, будь предавшись совершиенной апатіи перестала вообще читати русскія изданія“.

Далекій бѣтъ охоты полемизувати съ „Новымъ Проломомъ“, мы на послѣднею его твердженіе замѣтили лишь толькъ, что ідоля нашихъ статистичныхъ обчислень до р. 1880 политичини выданія русскія („Слово“, „Правда“ и „Русская Рада“) мали въ общѣй сумѣ не болѣе якъ 1200 читателей, а появленію „Батькѣвщины“ и „Дѣла“ чилю читателей русскихъ политичныхъ газетъ змоглося до звыш 3000, такъ что чилю попавшихъ въ апатію мусѣло будь дуже мале и щезаюче супротивъ новоприєднанихъ читателей.

Дальше разказує „Новый Проломъ“, якъ въ виду такихъ сумніхъ обставинъ, котрои були бы мусѣли цѣлу Русь галицкѣ непремѣнно довести до совершенной простираціи и деморализациіи, горстка патріотовъ рѣшилась приступитьт къ издаванію письма, которое бы во имя правды и народной чести соединило всю русскую братію подъ прaporомъ замѣтныхъ русскихъ идеаловъ и привѣшилось за строгую и совѣтную контрою народныхъ дѣлъ, смѣло и открыто выповѣдо въ войну тому шлендріану и сервілизму, которые начали тогда принимати чрезвычайно грозныи розмѣры. Двохлѣтнии неусыпныи и самоутверженныи труды сдѣлали „Проломъ“ общину любимцемъ нашей Руси и возвели его на весьма почетное мѣстоце

въ концертѣ краевои публицистики. Голосъ его набралъ значенія, кругъ его читателей воротъ до цифры, якуи мы никогда не предполагали.“

Правда, „соединити всю русскую братію подъ своимъ прaporомъ ему не удалось, бо не только „Дѣло“ существовало дальше и здобуваюло себѣ чо разѣ ширшій кругъ читателей, але и „Слово“ съ своимъ „шлендріаномъ“ и „чепотизмомъ“ жило себѣ дальше и развивало по своему. За то „Проломови“ посли его твердженія — удалось здобути нишу важну позицію. „Видя результаты и успѣхи, особенно же честность, олицѣтвость нашего поведенія и неустрашимость нашеї редакціи въ борбѣ за народныи права, товариство „Русская Рада“, „та моральна диктатура на поприщѣ нашей политичиной жизни“ за згодою тогдѣшніхъ соймовъ и райхоратовъ послѣдовъ а также „весьма поважного числа передовыхъ патріотовъ и корифеевъ русскога дѣла“ завѣзвало его до розширенія обѣзemu, до частѣшаго выдаванія и зробило его тымъ способомъ „офиціальнymъ вѣстникомъ своихъ звунцій и дѣятельности“. При конці статії дѣстасе въ п. Площанскому, редактору „Слова“ за его редакційну методу, котрои посли его власного признанія въ процесѣ Ольги Грабарь була така, „что до писемъ и кореспонденцій доходящихъ его рукъ и содержащихъ жалобы русскога народа или росправы о публичныхъ дѣлахъ, онъ привязывалъ о столько лишь цѣны, о сколько они сопровождались подписаными грошами.“

Заатаковане въ такій спообѣ „Слово“ въ ч. 140 въ довгой новинцѣ п. и. „Arago...“ отповѣдае „Нов. Проломови“ не менше драстично, хочь тономъ далеко болѣе умѣреныи. „Не коенемъ олишкомъ бьющо въ глаза овмохваленія редакторовъ „Нов. Пролома“, а только на ихъ заявленіе, что г. Марковъ и Сопр. приуждены были издавати свою газету вслѣдствіе „видоіенціи и мамелюктва“ „Слова“ отвѣтимъ, что п. Марковъ и послѣ г. Авдыковскому были во время „индоленціи и мамелюктва“ „Слова“ его сотрудниками и яко такіи были обязаны сдѣлати „Слово“ хорошею газетою. Что г-нъ Марковъ однако не по той причинѣ основатъ овой органъ, то о томъ высказало самъ же онъ раньше, имено подчасъ политического процеса, такъ якъ заявилъ, что ему ходило обѣ обезпечениа себе на старость. Мы не знаемъ также, откуду гг. редакторы „Нов. Пролома“ присвоивають себѣ титулъ органа „Русской Рады“, если въ протоколахъ изъ ея заѣданій нѣтъ даже вспоминка о „Нов. Проломѣ“, не то обѣ именованія его органомъ того общества! Мы знаемъ, что „Нов. Проломъ“ есть органомъ немногихъ лицъ.“

Высказавшись кѣлька разбѣгъ иронично о „енергіи“ редакторовъ „Нов. Пролома“, въ котрѣмъ „бездеремонно перепечатываются статії изъ „Слова“, мѣстами съ тѣми же ошибками, да только съ добавкою ничего не стоящихъ фаерверковъ“ и выразивши свой сумнѣвъ о правдивости той генезы „Нов. Пролома“, котрои бѣть такъ шумно розповѣть, „Слово“ въ конці заявляе: „Еще разъ затронуты, мы стѣмъ защищати честь нашей газеты и собственію даже тогда, еслибы пришлось возражати даже рекриминаціями“. Се есть поки що послѣдне слово той цѣкавои дискусіи, котра, будь что будь, свѣдчить о значимѣ напружению мѣжъ обома высше называемыми газетами. Чи и якъ глубша, неличніи мотивы, має то напруженье, о тѣмъ, розумѣось, мы не можемъ нѣчого оказати.

ДОПИСИ.

Зъ Камѣнкіи струмиловои.

(Загальни зборы членовъ читальни) въ Камѣнцѣ струмил. отбулося дна 21 л. грудня 1884. Голова читальни зложивъ въ довгой промовѣ оправданіе зѣ дѣялности за першій рокъ еи истинованія. Число членовъ зросло бѣть заявленія, т. е. 9 грудня 1883 до теперъ на 108. Газетъ поїдзе читальни ажъ 7, котрѣ порядочно предплачу, а то: „Дѣло“, „Батькѣвщину“, „Науку“, „Руску Раду“, „Господара и Промышленника“, „Зорю“ и „Зеркало“. Кромѣ того вписавъ выдѣль читальню въ товариства „Проовѣту“ и „им. М. Качковскаго“. А щоби библиотеку читальню засвомити, удавався выдѣль до вишихъ прѣѣтвій товариствъ и до поодинокихъ людей съ прошеньемъ о пѣдомогу въ книжкахъ и тѣмъ чиномъ зыскавъ пожажне число книжокъ, т. е. 284. Черезъ поучаючи розговоры познакомлило члены читальню съ географію, астрономичными вѣдомостями, исторію Руси и всемирно, якъ такожъ съ бѣжучими наѹи дотыкаючи справами. При конці сего року позволивъ выдѣль читальню и улекшивъ науку читанія для дорослыхъ, а чилю ихъ есть выше 50, въ комнатѣ читальнѣ, котрого то труду піднявся Вп. п. Познанскій, учитель тутешній школы. За то наї ему буде честь и слава! Въ конці голова загрѣвъ членовъ теплими словами до постоанности въ начагомъ

дѣлѣ проовѣты и науки, кѣнчучи свою промову словами незабутого нашего кобзаря:

„Учтесь, брати мои,
Думайте, читайте,
И чужому научайтесь
И свого не цуртайтесь,
Бо хто матеръ забувае,
Того Богъ карае.“

Потомъ выбрали комісію зъ трехъ членовъ до перегляду дѣловодства читальни. Комісія внесла уліття абсолютору выдѣловъ, що и ухвалено. Дальше приступлено до выбору выдѣлу въ р. 1885. До выдѣлу увѣшили: о. М. Цегельскій яко голова, п. Іоанъ Вусовичъ яко заст. головы, п. Адамъ Скоплякъ яко секретаръ, п. Прок. Свѣнцицкій яко библиотекаръ, п. Богданъ Затхъ яко касіеръ, и два заст. выдѣловъ: пп. Никита Барбашъ и Емануиль Чипчаръ. Ухвалено именувати за заслуги около розвою читальни Вп. п. Іоана Цыбыка, авокультанта въ Краснѣ, почетнымъ членомъ, а Вп. п. Бонковскому, душпастиру зъ Руды, за его щедріи дары и пѣдомогу читальнѣ, членомъ спомагаючимъ. Въ дальшомъ ходѣ зборовъ ухвалено выскажати подяку тымъ, що будь книжочками, будь іншими якими способомъ причинилися до добра читальни, а именно: 1) Товариству „Проовѣту“ за даръ книжокъ, 2) часописямъ „Дѣло“, „Зоря“ и „Наука“; 3) Вп. гр. Стан. Ваденому зъ Радехова за книжочки; 4) Вп. п. Кульчицкому, ц. к. начальникову суду въ Камѣнцѣ, за книжочки; 5) Вп. Дру мед. Ступницкому за книжочки; 6) Вп. М. Черніяскому за вырисованіе для читальни Тараса Шевченка и 7) Вп. п. Якову Козакову, уряднику асекураціи, у Львовѣ, за книжочки. На томъ закінчилися загальни зборы.

Словники вложены на наѹи милій обовѣзокъ, заявляемо Вп. тов. „Проовѣту“, часописямъ и наведенемъ Вп. панамъ за оказану помочь нашої читальнї сердечне спаси Богъ!

Михаилъ Цегельскій, голова.
Адамъ Скоплякъ, секретаръ.

Зъ судовои салѣ.

Отъ понедѣлка до позної ночи въ середу велася въ тутешній судѣ карномъ передъ трибуналомъ присяглыхъ головна розправа противъ писареви громадокому Данилу Клубови и 9 товаришамъ селянамъ зъ Камѣнки волоскої о злочинѣ ства споневѣр яко и обманьства. Трибуналови проводивъ сев. Симоновичъ, прокураторю застулавъ п. Литвиновичъ. Защитникъ Клуба зъ уряду въ Камѣнцѣ п. Андрій Чайковскій а защитникъ прочихъ обжалованыхъ селянъ адв. Дулемба. Акть обжалования занимавъ всѣ можливіи злочиньства, які лишь писарь громадокий поповити може и мѣгъ бы въ цѣлості послужити за тематъ до драмату зъ народного житя.

Данило Клубъ, укінчивши V-ту класу гімназіальну, осѣвъ при отці въ Камѣнцѣ волоскої и тутъ своими забѣгами и спрѣтомъ вызвансувавъ на громадокого писаря. Въ томъ характерѣ допускався всякихъ мальверзацій. И тактъ выдуривъ у селянина Брунця суму 264 зр. на увѣльненіе сына его зъ войска пѣдъ предлогомъ, що буцімъ то онъ має знакомості въ высшихъ сферахъ войсковихъ и своїмъ впливомъ богато може зробити. Надто розпочавъ всякий можливіи манипуляції зъ громадокимъ грошемъ: забираєвъ бѣль податки отъ людей, нѣжъ належало, и надважку ховавъ себѣ; забираєвъ бѣстоки отъ громадокихъ облигаций и обкрадавъ касу пожичкову, котра теперъ має 33.000 зр. Не диво отже, що въ протягу двохъ лѣтъ докупивъ себѣ 26 морговъ ґрунту и живъ по паньски. Кромѣ того въ Камѣнцѣ засудилися злочини въ котримъ мѣститься законъ громадокъ зъ 1859 року. Установленіе сен. даты показалося потрібнимъ, зѣ взгляду на пытанія присяглыхъ засудити до громади и для того, що ся часть вѣстника закона въ Камѣнцѣ була въ кѣлькохъ видахъ, въ которыхъ день розбланя рѣжно означено.

(Хорватскій соймъ) отбувъ дні 30 л. с. грудня друге свое засѣданье. По верифікації протоколу подає президентъ до вѣдомості палати, що комісія буджетова предложила свое спрощаніе що до провізорії буджетовомъ до кінця цвѣтня 1885 р. яко день розбланя той части днівника законівъ державнихъ, въ котримъ мѣститься законъ громадокъ зъ 1859 року. Установленіе сен. даты показалося потрібнимъ, зѣ взгляду на пытанія присяглыхъ засудити до громади и для того, що ся часть вѣстника закона въ Камѣнцѣ засудила, що вѣстникъ засудити до громади засѣданьемъ.

Селяне вѣдь разомъ збінали, що Клубъ причиню цѣлого зла и оповѣдали съ цѣлою докладностю, якъ обѣ писарь поступавъ и якъ ихъ неспысменихъ обманювавъ. Цѣкава сцена була на розправѣ, коли Клубъ одному свѣдку селянину перечивъ, а той замахнувъ до него кулакомъ и таки хотѣть бити, кажучи: „Та бо ты, Даньку, брешешъ! Не бреши, небоже, украть-съ тай годъ!“ Кромѣ того оповѣдали селяни робжнія пакости, які вмъ выраблявъ Клубъ, якъ и пр. соромленіе жівокъ, и т. д.; се однакъ не входило въ объемъ розправы.

Нелегка задача дѣсталася заштитникови Клуба. Треба було погодити власне переконанье съ обовѣзкомъ оборони; бо поминувши то, о чѣмъ говоривъ акть обжалования, Клубъ буде зѣвѣтній въ розправѣ якъ найзважайший агитаторъ противъ рускимъ кандидатамъ при вояжихъ выборахъ. Защитникъ обмеживъ отже свою оборону лише до пытань юридичніхъ, а оттакъ засічливъ, що жерело подобніхъ и такъ частыхъ мальверзацій громадокихъ писарівъ лежить не

только въ здѣ воли злочинцівъ, якъ радше въ недостаточності законівъ автономічнихъ въ томъ напрямѣ. При нашихъ законівъ громадоки єсть найважнійшии обывателі краю. Надъ нимъ ажъ контролъ, ажъ дисциплина и єнъ виї засічливъ кодексомъ карнімъ. Прото обѣтъ вѣдомості въ здѣ воли злочинцівъ, якъ радше въ недостаточності законівъ автономічнихъ въ томъ напрямѣ. При нашихъ законівъ громадоки єсть найважнійшии обывателі краю. Надъ нимъ ажъ контролъ, ажъ дисциплина и єнъ виї засічливъ кодексомъ карнімъ. Прото обѣтъ вѣдомості въ здѣ воли злочинцівъ, якъ радше въ недостаточності законівъ автономічнихъ въ томъ напрямѣ. При нашихъ законівъ громадоки єсть найважнійшии обывателі краю. Надъ нимъ ажъ контролъ, ажъ дисциплина и єнъ виї засічливъ кодексомъ карнімъ. Прото обѣтъ вѣдомості въ здѣ воли злочинцівъ, якъ радше въ недостаточності законівъ автономічнихъ въ томъ напрямѣ. При нашихъ законівъ громадоки єсть найважнійшии обывателі краю. Надъ нимъ ажъ

